

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod rhithwir a gynhaliwyd ar 26 Medi 2022

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd)

Y Cyngorwyr Nonn Dafydd, Paul Ellis, Jeff Evans, Derek Owen, Margaret Murley Roberts a Ken Taylor.

Mr John Tierney (Yr Eglwys Gatholig Rufeinig)

Aelodau Portffolio

Y Cyngorwyr Dafydd Rhys Thomas (Aelod Portffolio ar gyfer Priffyrdd, Gwastraff ac Eiddo); Alun Roberts (Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Oedolion – Gwasanaethau Cymdeithasol); Ieuan Williams (Aelod Portffolio ar gyfer Addysg a'r Iaith Gymraeg).

WRTH LAW: Prif Weithredwr,
Dirprwy Brif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol,
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,
Pennaeth Gwasanaethau Oedolion,
Rheolwr Sgriwtini (AD),
Swyddog Pwyllgor (MEH).

Ymddiheuriadau: Y Cyngorwyr Trefor Lloyd Hughes MBE, John Ifan Jones, Euryr Morris a Pip O'Neill.

Y Cyngorwyr Llinos Medi (Yr Arweinydd), Carwyn Jones (Aelod Portffolio ar gyfer Datblygu Economaidd, Hamdden a Thwristiaeth); Gary Pritchard (Aelod Portffolio ar gyfer Plant – Gwasanaethau Cymdeithasol a Gwasanaethau Ieuenctid); Nicola Roberts (Aelod Portffolio ar gyfer Cynllunio).

HEFYD YN BRESENNOL: Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn (ar gyfer eitem 5).

Mr John R Jones (Cadeirydd y Pwyllgor Safonau)
Mrs Sharon Warnes (Aelod o'r Pwyllgor Safonau)

Mynegodd y Cadeirydd ei gydymdeimlad dwysaf â Mrs Mairwen Hughes, Swyddog Pwyllgor, wedi iddi golli ei mam yn ddiweddar.

Croesawodd y Cadeirydd Mr John Tierney a fydd yn cynrychioli'r Eglwys Gatholig Rufeinig ar y Pwyllgor hwn.

Croesawodd y Cadeirydd Mr Marc B Hughes, y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc newydd i'w gyfarfod cyntaf o'r Pwyllgor hwn.

Croesawodd y Cadeirydd Mr John R Jones hefyd, sef Cadeirydd y Pwyllgor Safonau, a Mrs Sharon Warnes, Aelod o'r Pwyllgor Safonau, a oedd yn arsylwi'r cyfarfod.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

2 COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cadarnhawyd fod cofnodion cyfarfod blaenorol y Pwyllgor Sgriwtini Partneriaeth ac Adfywio a gynhaliwyd ar 21 Mehefin 2022 yn gofnod cywir.

3 ADRODDIAD AR SEFYDLOGRUYDD Y FARCHNAD (GOFAL CYMDEITHASOL)

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol mewn perthynas â'r uchod.

Adroddodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 wedi cyflwyno dyletswydd newydd ar awdurdodau lleol a byrddau iechyd i ddatblygu asesiad ar y cyd o ddigonolrwydd a chynaliadwyedd y Farchnad Gofal Cymdeithasol. Mae'r adroddiad yn caniatáu i'r awdurdod ddeall y farchnad Gofal Cymdeithasol yng Ngogledd Cymru gan olygu fod yr awdurdod yn gallu comisiynu a chefnogi darparwyr gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol i ddiwallu anghenion y boblogaeth yn effeithiol. Serch hynny, mae'n rhaid i awdurdodau lleol sicrhau fod yr adroddiad ar sefydlogrwydd y farchnad hefyd yn cynnwys asesiad o'r farchnad ar gyfer gofal a chymorth yn ardal pob awdurdod lleol yn ogystal ag yn ardal y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol yn ei chyfanrwydd. Bydd yr adroddiad yn llywio'r broses o wneud penderfyniadau rhanbarthol a lleol ynghylch comisiynu gofal a chymorth, gan fwydo i'r cynllun strategol ar gyfer ardal y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol a bydd yn helpu i lunio strategaethau comisiynu lleol a rhanbarthol. Nododd fod cysylltiad cryf rhwng yr Adroddiad ar Sefydlogrwydd y Farchnad a'r Asesiad o Anghenion y Boblogaeth lle mae'r asesiad o anghenion y boblogaeth yn nodi'r angen a'r galw ar hyn o bryd am ofal a chymorth, a'r angen a'r galw a ragwelir, ynghyd ag ystod a lefel y gwasanaethau fydd eu hangen i ddiwallu'r galw hwnnw. Defnyddir yr Asesiad o Anghenion y Boblogaeth a'r Adroddiad ar Sefydlogrwydd y Farchnad i gynllunio cynllun cyflawni lleol a rhanbarthol a datblygiadau yn y gwasanaeth yn y dyfodol.

Ychwanegodd fod galw am y Gwasanaeth Gofal Cartref wedi codi 33% yn ystod y blynnyddoedd diwethaf a rhagwelir y bydd y galw'n cynyddu. Gwelwyd gostyngiad yn nifer y darparwyr sy'n darparu gwasanaeth Gofal Cartref ac mae'n bryder fod recriwtio yn gostwng yn y Sector Gofal, yn enwedig yn y ddarpariaeth Gofal Cartref, ac mae oedran cyfartalog Gofalwyr Cartref dros 50 oed. Cyfeiriodd at Ofal Preswyl a phryderon ynghylch twf yn y boblogaeth sy'n heneiddio sydd angen y gwasanaethau hyn ac unigolion sydd angen gofal arbenigol yn benodol; mae angen mwy o ddarpariaeth, yn arbennig Gwasanaethau Dementia.

Yn ogystal, dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod galw am ofal arbenigol yn y Gwasanaethau Plant hefyd ac mae'r awdurdod lleol wedi sefydlu'r Ddarpariaeth Cartrefi Clyd ar yr Ynys. Mae'r Gwasanaethau Maethu a Mabwysiadu wedi gweld cynnydd mewn Gofalwyr Maeth ac mae 80% o blant mewn gofal yn cael eu lleoli ar yr Ynys ac mae hyn yn cymharu'n ffafriol ag ardaloedd eraill.

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a gwnaeth y prif bwyntiau a ganlyn:-

- Gofynnwyd sut mae'r awdurdod wedi denu Gofalwyr Maeth ac a ydynt yn cael eu cyflenwi gan gwmnïau preifat. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol fod y pecyn a gynigir i Ofalwyr Maeth wedi gwella a bod yr awdurdod wedi llwyddo i ddenu 6 gofalwr maeth newydd bob blwyddyn yn ystod y 3 blynedd diwethaf. Ychwanegodd fod darpar Ofalwyr Maeth wedi dangos diddordeb wrth ymweld â stondin Cyngor Môn yn Sioe Môn yn ddiweddar. Cyfeiriodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol at y cyfleusterau Cartrefi Clyd ar Ynys Môn sy'n caniatáu i blant mewn gofal dderbyn gofal yn eu cymunedau eu hunain.
- Gofynnwyd cwestiynau am gydweithio rhanbarthol a sut mae'r awdurdod yn sicrhau fod anghenion lleol yn derbyn sylw. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol fod cydweithio rhanbarthol yn digwydd mewn perthynas â phrosiectau penodol ac y gall fod yn fanteisiol i awdurdodau lleol rannu gwybodaeth ymysg ei gilydd. Ychwanegodd nad yw pobl am deithio'n bell i weithio oherwydd yr argyfwng costau byw a chostau tanwydd ac ni fydd cydweithio rhanbarthol yn helpu gyda'r broblem hon. Mae'r Awdurdod yn hysbysebu am Staff Gofal ar gerbydau'r Cyngor er mwyn ceisio denu diddordeb darpar ymgeiswyr am swyddi gwag yn yr awdurdod lleol. Dywedodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Oedolion - Gwasanaethau Cymdeithasol ei fod yn credu fod angen cydweithio rhwng y 6 awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru ac na ddylai un awdurdod lleol benderfynu peidio cydweithio gyda'r 5 awdurdod lleol arall. Ychwanegodd fod cydweithio rhwng awdurdodau lleol yn ychwanegu gwerth ond mae'n rhaid i Ynys Môn sicrhau fod y gwasanaethau gorau posib yn cael eu darparu i breswylwyr. Nododd ei fod wedi ymweld â chartrefi gofal preswyl yr Awdurdod Lleol yn ddiweddar ac mae safon y ddarpariaeth a'r gofal y mae preswylwyr yn ei dderbyn o'r radd flaenaf. Cyfeiriodd y Pwyllgor at y penderfyniad gan Gyngor Sir Ynys Môn a Chyngor Gwynedd i wyro oddi wrth y model rhanbarthol ar gyfer cartrefi gofal a gofynnwyd a fydd hyn yn creu problemau yn y dyfodol. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion ei fod yn cydnabod fod manteision i weithio ar lefel ranbarthol mewn perthynas â gwahanol wasanaethau a ddarperir gan y Gwasanaethau Cymdeithasol ond mae angen cydbwysu rhai agweddau ac mae'r Awdurdod hwn yn dymuno targedu gwasanaethau arbenigol lle mae diffyg yn y ddarpariaeth. Dywedodd y Prif Weithredwr fod ymrwymiad i barhau i gydweithio o fewn fframwaith ond cydnabyddir fod problemau lleol yn bodoli oherwydd lleoliad daearyddol yr Awdurdod ac am fod anghenion gwasanaeth preswylwyr yn wahanol.
- Nodwyd bod yr adroddiad yn cyfeirio at nifer o fylchau yn farchnad Gofal. Gofynnwyd sut mae'r Awdurdod yn bwriadu blaenoriaethu'r gwaith sydd angen ei wneud i fynd i'r afael â'r bylchau hynny. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod yr Awdurdod yn paratoi rhaglen waith ar hyn o

bryd mewn ymateb i'r Adroddiad ar Sefydlogrwydd y Farchnad (Gofal Cymdeithasol) a'r angen i roi sylw i Wasanaethau Dementia, cymorth i Ofalwyr Anffurfiol, Anabledau Dysgu a Recriwtio staff yn y cyfleusterau Gofal. Nododd fod anghenion gofal preswylwyr wedi newid dros y blynyddoedd a bod poblogaeth yr Ynys yn heneiddio.

- Gofynnwyd cwestiynau am broblemau recriwtio a chadw staff yn y Sector Gofal a nodwyd bod staff presennol yn dweud eu bod yn cael eu tanbrizio a'u gorweithio a bod cyflogau presennol yn is na'r cyflogau ar gyfer swyddi eraill. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod angen ateb cenedlaethol i fynd i'r afael â recriwtio a chadw staff yn y Sector Gofal. Dywedodd y dylid rhoi sylw i gydnabyddiaeth ariannol a thelerau ac amodau gan fod y gwaith a wneir gan staff gofal cartref yn aml yn fwy cymhleth gan fod disgwyl iddynt gynorthwyo gydag amrywiaeth ehangach o anghenion gofal. Gofynnwyd cwestiynau pellach am recriwtio staff dwyieithog i wneud y gwaith, ac yn arbennig mewn cartrefi gofal. Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion fod staff y Sector Gofal yn cael eu hannog i ddysgu Cymraeg. Dywedodd ei bod yn bwysig fod pobl sydd â Dementia yn gallu cyfathrebu gyda staff yn eu mamiaith.
- Gofynnwyd a yw'r Awdurdod yn ymgysylltu ag ysgolion, y coleg lleol a Phrifysgol Bangor i ddenu staff i weithio yn y Sector Gofal ac i ddenu therapyddion arbenigol. Dywedodd y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol fod y gwasanaeth yn annog pobl ifanc mewn ysgolion a cholegau lleol i ystyried gweithio yn y Sector Gofal. Nododd fod yr Awdurdod yn cynnig cyfleoedd mewnol i staff yn y Gwasanaethau Cymdeithasol hyfforddi i fod yn Weithwyr Cymdeithasol a Therapyddion Galwedigaethol.

PENDERFYNWYD derbyn yr Adroddiad ar Sefydlogrwydd y Farchnad (Gofal Cymdeithasol) rhanbarthol a lleol.

GWEITHRED : Fel y nodir uchod.

4 ADRODDIAD CYNNYDD Y PANEL SGRIWTINI ADDYSG

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Rheolwr Sgriwtini mewn perthynas â'r uchod.

Cyflwynodd y Cynghorydd G O Jones, Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg, drosolwg o waith y 3 phanel sgriwtini a sefydlwyd. O ran cyd-destun lleol, nododd fod aelodaeth y Pwyllgor Sgriwtini Addysg yn cynnwys Aelodau newydd a gafodd eu hethol ym mis Mai. Felly, bydd angen i'r Cyngor greu'r amodau i bob Aelod gyfranogi'n llawn yng ngwaith craffu'r Panel e.e. sgiliau ar gyfer craffu effeithiol, cwestiynu effeithiol, dealltwriaeth o'r system Addysg, codi ymwybyddiaeth am ffrydiau gwaith cenedlaethol ym maes addysg ac ati. Felly, y bwriad yw gwneud defnydd llawn o'r flaen raglen waith i sicrhau mewnbwn priodol ac amserol er mwyn cynorthwyo aelodau'r Panel Sgriwtini Addysg. Dywedodd Cadeirydd y Panel Sgriwtini Addysg mai'r bwriad yw y bydd y Panel Sgriwtini Addysg yn cyfarfod yn fisol ac yn cyflwyno adroddiad i'r Pwyllgor Partneriaeth ac Adfywio bob chwarter. Bydd cyfarfod nesaf y Panel yn canolbwyntio ar adroddiad Arolygiad Estyn ar yr Awdurdod Addysg a dderbyniwyd ym mis Mehefin 2022, yn ogystal â'r cynllun gweithredu ôl-arolwg. Nododd fod yr adroddiad Arolygiad Estyn a dderbyniwyd gan yr Awdurdod yn ganmoladwy iawn o'r Gwasanaeth Addysg ar Ynys Môn.

PENDERFYNWYD nodi'r cynnydd cychwynnol hyd yma mewn perthynas â gwaith y Panel Sgriwtini Addysg.

GWEITHRED : Dim

5 ADRODDIAD BLYNYDDOL BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS GWYNEDD AC YNYS MÔN 2021/22

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Prif Weithredwr mewn perthynas â'r uchod.

Dywedodd y Prif Weithredwr fod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i wella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae'r ddeddf yn seiliedig ar yr egwyddor datblygu cynaliadwy ac mae'n gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus i osod a chyhoeddi amcanion llesiant a chymryd pob cam rhesymol i gyflawni'r amcanion hynny. Roedd y Ddeddf hefyd yn sefydlu Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gyda chynrychiolaeth o gyrff cyhoeddus allweddol. Bob pum mlynedd mae'n rhaid i'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus baratoi a chyhoeddi asesiad o gyflwr llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol yn eu hardaloedd a'i ddefnyddio fel sylfaen i'r Cynllun Llesiant ar gyfer y pum mlynedd nesaf. Nododd fod gweithio mewn partneriaeth wedi canolbwyntio ar chwe maes yn ystod cyfnod Cynllun Llesiant Gwynedd ac Ynys Môn ar gyfer 2017-2022 h.y. Yr iaith Gymraeg, Tai i bobl leol, Effaith tlodi ar lesiant ein cymunedau, Effaith newid hinsawdd ar lesiant cymunedau, lechyd a gofal oedolion a Lles a chyflawniad plant a phobl ifanc. Dywedodd y Prif Weithredwr y cydnabyddir bod angen fframwaith i amlygu'r ffaith fod y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a gwaith partneriaeth yn ychwanegu gwerth yn y prif feysydd y mae'r bartneriaeth wedi canolbwyntio arnynt yn ystod y 5 mlynedd diwethaf.

Cyflwynodd Rheolwr Rhaglen Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn wybodaeth am aelodaeth y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Mae Pwyllgorau Sgriwtini awdurdodau lleol Gwynedd ac Ynys Môn yn craffu ar waith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus a chyflwynir adroddiad ddwywaith y flwyddyn. Nododd fod gweithdai wedi'u cynnal, gyda chymorth Cyd-gynhyrchu Cymru, er mwyn caniatáu i aelodau'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus ystyried a yw blaenoriaethau presennol yn parhau i fod yn berthnasol ac adolygu rôl a phwrpas y Bwrdd yn y dyfodol. Mae aelodau'r Bwrdd yn awyddus i wneud cyfraniad ystyrion i'r dirwedd partneriaethau heb ddyblygu gwaith partneriaethau eraill, felly bydd y Cynllun Llesiant nesaf yn nodi'n glir ai rôl arweiniol neu rôl gyflawni sydd gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus mewn perthynas â'r blaenoriaethau Llesiant. Bwriedir cyhoeddi'r Cynllun Llesiant terfynol ynghyd ag amcanion manwl ym mis Mai 2023.

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a gwnaeth y prif bwyntiau a ganlyn:-

- Nodwyd fod y Pwyllgor wedi cael ei hysbysu yn y gorffennol nad yw sefydliadau partner yn mynychu cyfarfodydd y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn rheolaidd. Gofynnwyd a yw presenoldeb wedi gwella yng nghyfarfodydd y Bwrdd yn ddiweddar. Dywedodd y Rheolwr Rhaglen fod rhaid i rai

cynrychiolwyr statudol fynychu cyfarfodydd y Bwrdd a'r bwriad yw ailymweld ag aelodaeth y Bwrdd i weld a ellir gwahodd cynrychiolwyr o sefydliadau eraill i fynychu. Dywedodd y Prif Weithredwr fod Arweinydd Cyngor Sir Ynys Môn ac Arweinydd Cyngor Gwynedd yn mynychu cyfarfodydd y Bwrdd a bod presenoldeb yng nghyfarfodydd y Bwrdd wedi gwella ers symud i gyfarfodydd rhithwir.

- Nodwyd nad yw'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn dymuno dyblygu'r gwasanaethau a ddarperir gan sefydliadau eraill. Codwyd cwestiynau am y sefydliadau niferus eraill sy'n bodoli ac sy'n cyhoeddi cynlluniau datblygu strategol a gofynnwyd a fydd y cynlluniau datblygu strategol a gyhoeddir gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus yn ychwanegu gwerth. Dywedodd y Prif Weithredwr y dylid edrych ar y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus o bersbectif cymunedol a'r gwasanaethau cyhoeddus sydd eu hangen ar breswylwyr yr Ynys a Gwynedd. Dywedodd ei fod yn hyderus fod y Bwrdd yn canolbwyntio ar wella llesiant preswylwyr Ynys Môn a Gwynedd a bod gweithio mewn partneriaeth â'r sector gwirfoddol yn creu cyfleoedd, yn enwedig yn yr hinsawdd bresennol o dlodi a'r argyfwng costau byw.
- Gofynnwyd cwestiynau am y gwerth ychwanegol sy'n deillio o'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus i breswylwyr yr Ynys. Dywedodd y Prif Weithredwr fod y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus, wrth sefydlu'r Cynllun Llesiant nesaf, yn bwriadu mesur y blaenoriaethau a'r targedau yn y ddau awdurdod lleol a sicrhau bod fframwaith ar gael i fesur yr effaith y gall y Bwrdd ei gyflawni yn y dyfodol.

PENDERFYNWYD derbyn Adroddiad Blynyddol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Gwynedd ac Ynys Môn 2021/22.

GWEITHRED : Fel y nodir uchod.

6 BLAEN RAGLEN WAITH

Cyflwynwyd, i'w ystyried, adroddiad y Rheolwr Sgriwtini yn amlinellu Blaen Raglen Waith y Pwyllgor Partneriaeth ac Adfywio ar gyfer 2022/23.

PENDERFYNWYD :-

- **Cytuno ar fersiwn gyfredol y Flaen Raglen Waith ar gyfer 2022/23.**
- **Nodi cynnydd hyd yma wrth weithredu'r Flaen Raglen Waith.**

Daeth y cyfarfod i ben am 11.15 am

**Y CYNGHORYDD DYLAN REES
CADEIRYDD**